

toa a keeti ranei, e rua kai tetahi pito, e rua kai muri mai, e rua hoki kai muri mai ano o enei, e rua ano kai muri rawa. Hui hui nga keeti e ono. Kote matara onga keeti o mua rawa ito muri mai i era 1,000 nga putu, pera ano hoki o muri mai a tae noa kite wha kamutunga. Kote whanui o aua keeti 110 nga putu. Ka marama ai te tangata kite kati aua keeti o mua o muri kua kore e puta te wai. Konga taha he mea hanga katoa kite kohatu (cement). Kua penei mete wai e noho nei i roto itetahi paaki kua oti te hanga. Pera tonu te ahua tae noa kinga whaka mutunga.

Ka haere mai te kaipuke ite moana, ka tae mai kinga keeti tuatahi, ka huakina era keeti, kua uru atu te tima ki roto, kaite kati mai ra hoki nga keeti o mua atu (e whakaatu ite whaka ahua i runga ake nei), kote ruma tuatahi tenei ote aukati. Ka uru te tima kua tutakina mai nga keeti o muri ote taha kite moana nui. Ka kati nga keeti o muri, ka tahi ka timata te whakaki ite waahi e tau ra te kaipuke kite wai, kia piki haere ake ai te wai, hei hapai haere ake ite kaipuke. Kote wai e haere ake ana ma raro o taua waahi e tau ra te tima. Kote uru mai ote wai, ano e rite ana kite haere atetahi Waipuke nui, kaore e roa kua teitei te tima ki runga. Kote take o tenei ritenga he hapai ake ite Kaipuke, kia rite te tei tei ote wai kite wai o roto ite ruuma tuarua i mua ote tima. Ka hapainga ake te tima e 30 putu ite ruma tuatahi kua oti ake nei te whakamarama.

Kua rite te tei tei ote wai kite wai ote ruuma tuarua, kai reira ka whaka tuwheratia nga keeti o mua ote tima, na kua haere atu te kaipuke ki roto ite ra ruuma, ka tau te tima kua tutakina ano aua keeti, kua timata ano te whakaki i tera ruma kite wai na kua timata ano hoki te piki ote kaipuke, ka hapainga ano e 30 tekau atu hoki putu. Ka kite, tatou kua eke te kaipuke kite 60 tekau putu ki runga ake ite moana waitai. Ka rite te wai ote ra ruma kite wai ote ruma i mua atu ote Timana ka timata ano te whakaki kite wai, mete piki whaka runga ano hoki ote kaipuke. Kote toru tenei onga ruuma, katahi kawhaka ki te wai o tenei ruuma kia rite kite tei tei ote wai ote moana waimaori kai mua atu onga keeti whaka mutunga. Ka rite, heoi kua hua kina era keeti, kua haere atu te Kaipuke ki roto kite moana waimaori, kua tau hoki te ikeike e hia hia tia ana. Na i runga i tenei ritenga, kua kite tatou kua noho te tei tei ote kaipuke kite 85 putu i runga ake ote moana waitai. Na katahi ka rere te Kaipuke ma roto a taua manawaimaori ra, ka tae kite aukati ote taha rawhiti, na ka tahi ka timata te whaka heke kite moana waitai. Kite mataki taki ate kanchi, ano taua moana-wai-maori he mea ata hanga nate atua kia pera (heite putanga tuatoru ote pepa ka whaka haere ai ano te korero).

NATE ETITA.

NGA WHENUA MAORI.

Konga whenua i riro ite Poari Hoko Whenua Maori ote Koroni ite tau ka hori nei, i runga ite tikanga hoko mai inga maori, 145,389 nga eka e 63 nga poraka i whakataua kite Karauna, hui hui nga eka o aua Poraka 125,769. Tera ano etahi atu poraka kaite whakaritea kia hokona ete Kawanatanga kote maha onga eka 774,863.

Konga whenua i riro mai o roto onga whenua rahui ote Urewera ite tau ka hori nei e 42,693, ka hui hui ai nga eka whenua katoa ote takiwa ote Urewera kua riro ite hoko ite 31 onga ra o Maehe kua pahura ake nei 290,602.

Konga whenua ote takiwa o Tokaanu me Taupo e 58,541 eka. No reira hui hui katoa nga eka whenua i riro i raro ite ritenga hoko; onga maori, ite tau nei e 2,258,738 nga eka. Hui atu kinga eka e 955,394 i riro tuturu ake ite Kawanatanga ki aia.

LIEUT. T. KOKIRI.
I mate kite moana.

TE TUKU ATE ARAWA.

Kua oti te ture mo runga ite tuku ate Arawa inga whenua ote taha ote moana ote Rotoiti. E kiaana e taua ture mate hunga na ana i tuku te whenua e tohu nga rohe. Kia tau tera ka tahi ka whakahaeretia te wea. Hei muri mai o tena ka tahi ka panuitia ete Kawana te takanga o taua waahi ki raro ite mana ote Karauna kia whakahaere tia i raro inga ritenga ote Ture Tinari o Nui Tireni. Kote mana onga urupa kai runga i taua whenua kua waiho ano kinga maori, hui atu kito ratou whaimana kite nehu tupapaku ki aua waahi. Kote whakahaere o taua whenua ka tukua ki tetahi Peari mate Kawana e whaka tu i raro inga ritenga ote Ture tiaki inga whenua Tinari. Ko taua Poari kia 6 nga tangata, a kua e hoki, iho ite 5 nga tangata o Ngatipikiao e uru ki taua Poari. Konga rihi, me era tu paanga, i waho onga hunga no ratou te whenua, ka noho mana kore ite wa tonu e panuitia ai taua whenua he whenua porutu. Engari ka utua nga paanga e riro pera, ano i tangohia i raro ite Ture onga mahi nunui ote Koroni.

KORERO MINITA.

I runga ite noho kore Minita ote takiwa o Rangitikei, kua tukua atu ete hapu o Ngatikauwhata, ta ratou tono ki Waiapu kia tukua mai tetahi minita mo tenei takiwa.